

G. H. Abma - Profetisch Perspectief (20^e jaargang, nummer 88)

De Messias leren

Van de hand van de emeritus predikant Edjan Westerman verscheen een mooie studie. Helaas is de titel in telegramstijl. Eigenlijk is die polyinterpretabel. Als ik de bedoeling probeer weer te geven, kom ik tot de volgende kernzaken. We moeten de Bijbel opnieuw leren lezen om te ontdekken dat Gods weg van begin tot einde met Israël is. De volken zijn aangewezen op de zegen van de Messias die via Israël tot hen komt. Op hun beurt zijn zij weer geroepen Gods uitverkoren volk te zegenen.

Dankzij het pleidooi van R. Kendall Soulen is de auteur ervan overtuigd geraakt dat we al snel bij het lezen van de Bijbel een verkeerd ‘verhaalschema’ hanteren. Als je aan een doorsnee christen vraagt in vogelvlucht een lijn aan te geven, dan krijg je te horen: God heeft de wereld geschapen, al snel daarna vond de zondeval plaats, maar gelukkig volgde de belofte van de verlossing. Al vond God het nodig een enorme omweg te maken, toch kunnen wij ook linea recta uitkomen bij de beloofde Verlosser en zo zicht krijgen op een eeuwige toekomst. We vinden dit verkorte perspectief helaas ook terug in de Apostolische Geloofsbelijdenis en de andere oud-kerkelijke confessies. Israël komt er niet in voor! Datzelfde is het geval in de Heidelbergse Catechismus. Denk alleen maar aan de drieslag: ellende, verlossing en dankbaarheid. Wie er oog voor krijgt ontdekt dat dit stelselmatig voorkomt in het kerkelijk onderwijs en het missionaire werk.

Wanneer niet duidelijk is dat Israël een blijvende plaats inneemt in het plan van God kun je onmogelijk zien hoe Jezus verbonden is met zijn volk, het beloofde land en de stad Jeruzalem. In de lijn van een eeuwenoude christelijke traditie is het daarom gebruikelijk de boodschap van de Bijbel meteen een universele betekenis toe te kennen zonder aandacht te schenken aan de speciale plaats van Israël. Na de Shoah hebben velen weliswaar afstand genomen van de vervangingstheologie, maar daarmee is Israël nog niet per definitie in beeld gekomen. Het zionistisch verlangen wordt dan ook gediskwalificeerd als ongehoorzaamheid en het spreken over de blijvende gelding van de landbelofte een ongerijmdheid.

Ds. Westerman heeft zijn lijvige boek geschreven in de overtuiging dat Israël een koninkrijk van priesters is en hij wil ons laten zien wat de unieke positie is van Gods volk. Verrassend is zijn start. Velen denken aan de hand van het zogenaamde zandlopermodel: Gods werk had aanvankelijk een universele actieradius, maar dan spitst alles zich toe in de verkiezing van Abraham. Uiteindelijk gaan de lijnen weer uitwaaiëren na de komst van Jezus. De auteur wijst er echter op dat het bij de schepping reeds gaat om de Thora en Israël. De Joodse exegeet Rashi laat zien hoe alles van meet af draait om Israël. Wat op de eerste bladzijde van de Tenach al zichtbaar is, wordt gecontinueerd tot het einde van de Schriften van het nieuwe verbond.

Het is boeiend te lezen over ‘de schepping van het kamp van Israël en van het priesterlijke volk.’ Vervolgens wat de taak is van de priesters rond het ene heiligdom. En tenslotte over het perspectief van het koningschap van het volk. Ondanks het verzet van de volken zal de Messiaanse tijd aanbreken. Israël en de volken zijn onderweg naar de *tikoen olam* (*het herstel van alle dingen*, Hand.3:21). Zelf heb ik het boek in één ruk uitgelezen. Als iemand graag die doorgaande lijn in Tenach en Evangelie wil ontdekken raad ik aan dit boek te gebruiken bij de regelmatige bestudering van Gods Woord. Iedere dag een draadje is een hemdsmouw in het jaar. Span je er dagelijks voor in om te komen tot - zoals de ondertitel zegt - een ‘nieuw leren

lezen' van de Bijbel. En dan kunnen we hopelijk een mouw passen aan een foutieve geloofsleer.

Al is de titel van het boek wat cryptisch toch hoeft dit niemand af te schrikken. De studie is niet alleen bedoeld voor theologisch geschoolde lezers. Als geïnteresseerde gemeenteleden merken hoe waardevol dit boek is om te ontdekken dat God trouw blijft aan zijn volk Israël, kunnen ze dit boek cadeau geven aan de voorganger van hun gemeente. Bijna ben ik geneigd te zeggen dat ik de kosten wil vergoeden als dat geen effect blijkt te hebben voor de prediking. Maar de ervaring leert dat dominees vaak onbekeerlijk zijn. Toch ben ik ervan overtuigd dat het boek van collega Westerman grote overtuigingskracht heeft!

Edjan Westerman, *De Messias leren, Israël en de volken – Gods weg nieuw leren lezen*, Boekencentrum, Zoetermeer 2015, 416 pag. ISBN 9789023970439. € 29,90